

Afgørelser – Reg. nr.: 07236.00

Fredningen vedrører: Stenild Hede

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 17-08-1981

Fredningsnævnet 08-09-1980

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

17/8-1981

Overfredningsnævnets afgørelse

af 17. august 1981

om fredning af Stenild hede i Nørager kommune, Nordjyllands amt (sag.nr. 2470/80).

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 8. september 1980 truffet afgørelse om fredning af den ca. 14,5 ha store Stenild hede. Fredningsafgørelsen angiver, at fredningens formål er at bevare og pleje Stenild hede som hede- og moseområde og sikre almenheden adgang til området. Fredningssagen er rejst af Danmarks Naturfredningsforening på begæring af 7 ejere af lodder i Stenild hede.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget rettidigt til overfredningsnævnet af 2 lodsejere, hvis ejendomme delvis er omfattet af fredningen. De anken- de ejere har ønsket fredningen opgivet.

Niels Åge Nielsen, som ejer ejendommen under lb.nr. 25, har navn- lig gjort gældende, at hans arealer i mosen er opkøbt med henblik på opdyrkning af hele Stenild hede, og at arealerne er uden værdi for ham som jordbruger, så- fremt opdyrkning forhindres.

7 lodsejere har efter ankefristens udløb anmodet om, at afgørelsen ændres, således at det skal være tilladt for den enkelte lodsejer at grave tørv til eget brug.

Nordjyllands amtsråd og Danmarks Naturfredningsforening har ønsket fredningen gennemført som bestemt af fredningsnævnet. Nørager kommune, som ligeledes har ønsket fredningen af Stenild hede gennemført, har erklæret sig vil- lig til at overtage det ca. 0,08 ha store areal af matr.nr. 9 h, Boldrup By, Ste- nild, som ved fredningsnævnets afgørelse er udlagt til parkerings- og opholdsareal.

I sagens behandling har deltaget 10 medlemmer af overfredningsnævnet.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Fredningssagen er rejst den 15. december 1977. Den 1. januar 1979 trådte de nugældende bestemmelser i naturfredningslovens § 43 i kraft. Efter disse bestemmelser må tilstanden af en mose kun ændres efter tilladelse fra amtsrådet. De almindelige fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat for mosearealerne, rækker herefter kun videre end lovgivningens almindelige bestemmelser ved at åbne området for offentlighedens færdsel, ved at give amtsrådet ret til at foretage landskabspleje samt ved, at der afstås et areal til offentlig parkering og ophold. Bortset fra denne udvidelse af lovgivningens almindelige bestemmelser vil en fredning af mosearealerne blot medføre, at ikke alene amtsrådet, men også fredningsnævnet, i givet fald skal give tilladelse til en foranstaltning i strid med bestemmelserne.

Efter besigtigelse og møde med de interesserede i sagen finder et flertal på 9 medlemmer af overfredningsnævnet, at fredningen bør gennemføres med de bestemmelser, som rækker videre, end hvad der følger af den almindelige lovgivning, og med den af fredningsnævnet besluttede geografiske udstrækning. Mindretallet har anset fredning for upåkrævet i betragtning af lovgivningens almindelige reguleringsbestemmelser.

Indholdet af de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har fastsat, kan i realiteten tiltrædes. 6 medlemmer af overfredningsnævnet finder dog, at forbudet mod terrænændringer bør suppleres med en bestemmelse, hvorefter eventuelle spørgsmål om tørvegravning til eget brug alene afgøres af amtsrådet efter reglerne i naturfredningslovens § 43.

Fredningsbestemmelserne for området, som er afgrænset på vedhæftede fredningskort, er herefter:

Fredningens formål.

§ 1. Fredningen har til formål at bevare og pleje Stenild hede som hede- og moseområde og at sikre almenhedens adgang til området.

§ 2. Bevaring.

Det fredede område skal bevares i dets nuværende tilstand.

§ 3. Arealernes drift.

a. Det følger af § 2, at der ikke må foretages yderligere opdyrkning af de fredede arealer, at arealerne ikke må afvandes yderligere, og at eksisterende

afvandingsgrøfter ikke må uddybes,

Fredningen er dog ikke til hinder for, at de på fredningskortet viste forkultiverede arealer af matr.nr. 5 b, 7 g, 7 æ, 14 s, 16 c og 20 a, Stenild By, Stenild, drænes i overensstemmelse med det af fredningsnævnet den 19. september 1980 godkendte projekt og dyrkes landbrugsmæssigt.

- b. Der må ikke foretages terrænændringer, herunder udnyttelse af forekomster i jorden. Dog afgøres eventuelle spørgsmål om tørvegravning til de enkelte ejendommers eget brug af Nordjyllands amtsråd efter reglerne i naturfredningslovens § 43.
- c. På de udyrkede arealer må der ikke uden fredningsnævnets tilladelse anvendes kemikalier til ukrudt- eller skadedyrsbekæmpelse, og disse arealer må ikke gødes.
- d. De fredede arealer må ikke beplantes med træer eller buske.
- e. Forurening af naturen ved henlæggelse eller henkastning af affald er ikke tilladt.
- f. Uanset § 2 skal det være tilladt at opsætte nødvendige og sædvanlige landbrugshegn.

§ 4. Bebyggelse.

Det følger endvidere af § 2, at der på de fredede arealer ikke må opføres bygninger eller opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger.

§ 5. De udyrkede arealers pleje.

På de udyrkede arealer har Nordjyllands amtsråd ret til - efter forudgående drøftelse med og uden udgift for ejerne - at lade fjerne selvsået opvækst af træer og buske samt iøvrigt at lade foretage andre plejeforanstaltninger til opretholdelse af en ønsket naturtilstand. I tilfælde af uenighed afgør fredningsnævnet om og i hvilket omfang plejeforanstaltninger bør foretages.

§ 6. Offentlighedens adgang.

Offentligheden har ret til gående færdsel samt ophold på de udyrkede arealer i overensstemmelse med naturfredningslovens almindelige regler herom, jfr. for tiden naturfredningslovens § 56, stk. 1.

Det påhviler Nordjyllands amtsråd i fornødent omfang at etablere åbninger i eksisterende eller fremtidige hegn, herunder i det eksisterende hegn mel-

lem det kommende opholds- og parkeringsareal, se § 7, på matr.nr. 9 h, Boldrup By, Stenild, og matr.nr. 30, Stenild By, Stenild.

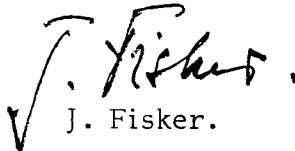
§ 7. Arealafståelse.

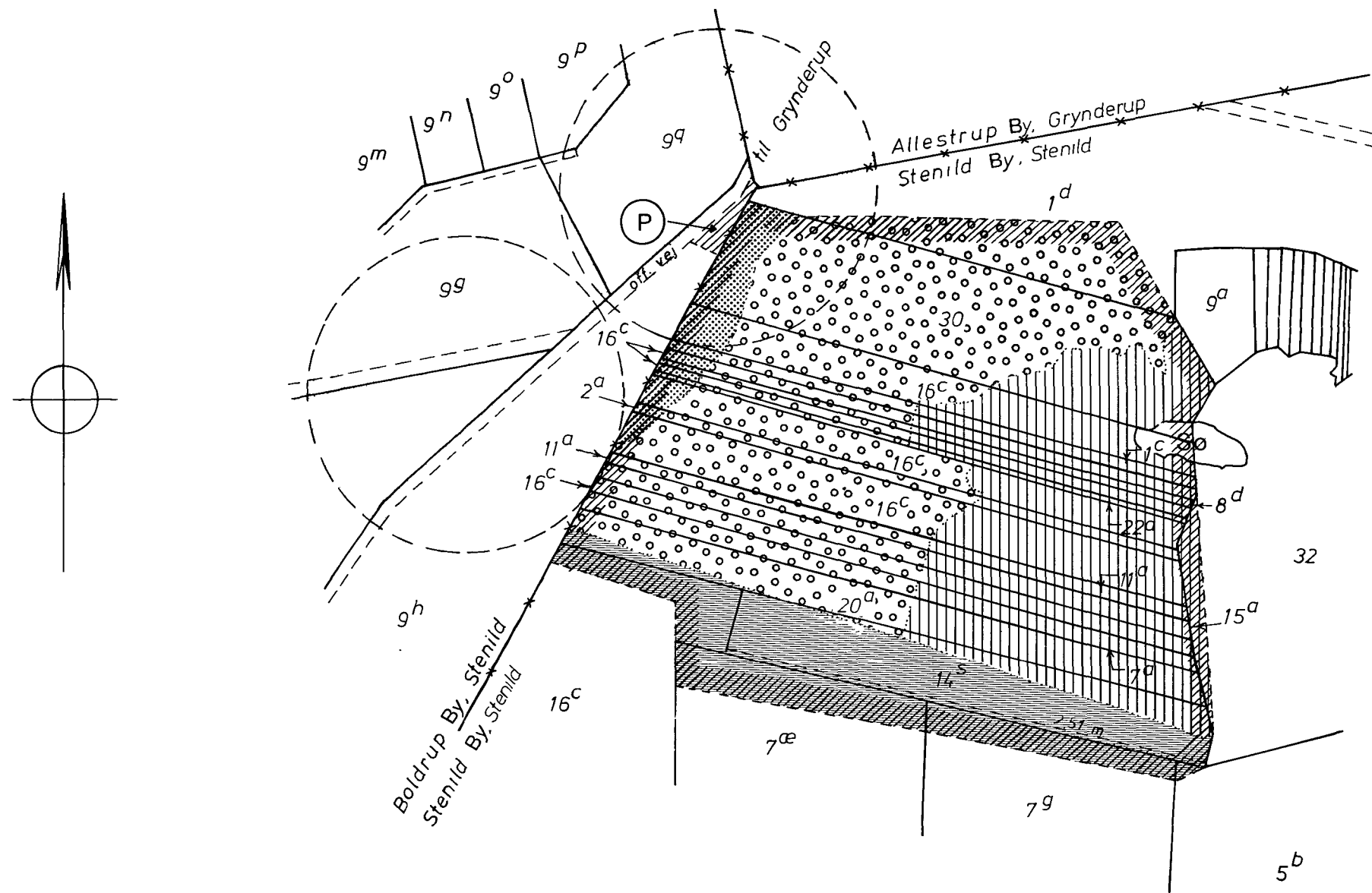
Til Nørager kommune afstås fra ejendommen matr.nr. 9 h, Boldrup By, Stenild, det på fredningskortet viste areal på ca. 0,08 ha med henblik på oprettelse af parkerings- og opholdsareal.

Afståelsen anses i økonomisk henseende at være sket pr. 8. september 1980 (datoen for fredningsnævnets afgørelse). De på ejendommen tinglyste byrder af offentligretlig karakter opretholdes. Alle øvrige bestående rettigheder over det afståede bortfalder, jfr. naturfredningslovens § 22, stk. 2. Udstykning sker ved Nørager kommunes foranstaltning og på kommunens bekostning. Nørager kommune overtager besiddelsen af arealet 2 måneder efter påkrav herom.

Dispensationer.

En dispensation fra ovenstående fredningsbestemmelser kan meddeles, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål, jfr. naturfredningslovens § 34.

P. O. V.

J. Fisker.

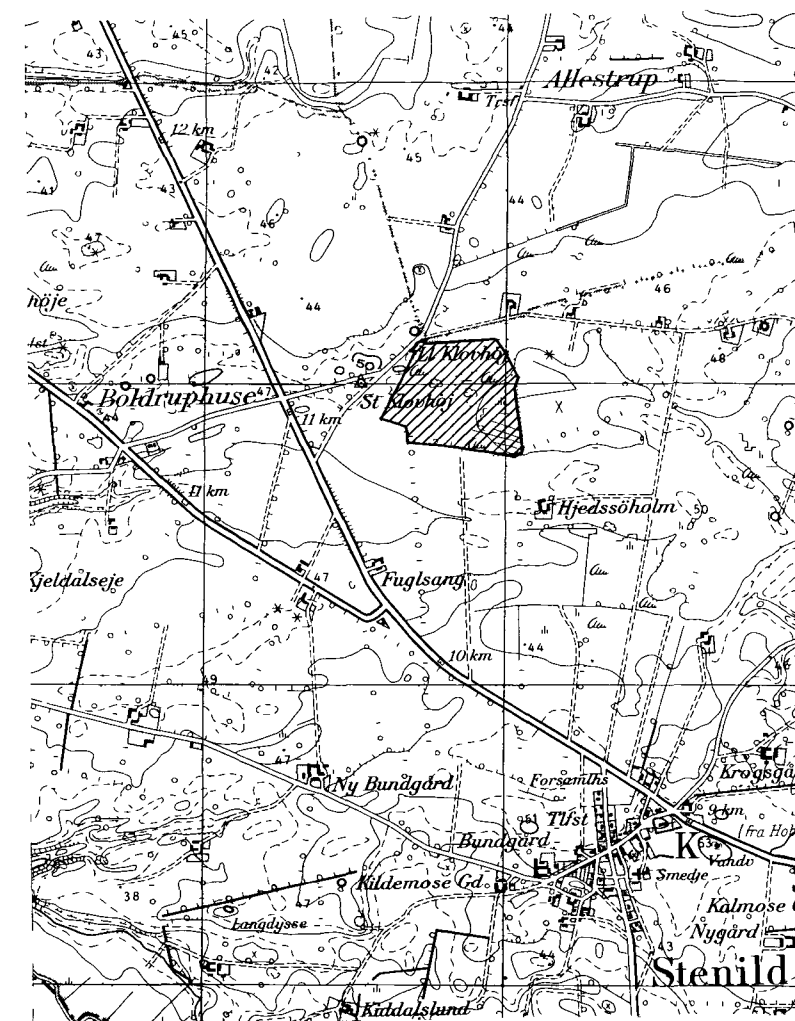

REG. NR. 07236.000

FREDNINGSKORT Stenild Heide	Grundkort udarbejdet: Maj 1980 af amtsfredningskontoret Rettelser, tilføjelser m. v. af fredningsstyrelsen Dato: 13 - 5 - 1981
OVERFREDNINGSNÆVNETS fredningsafgørelse af 1981 i sag nr. 2470/80	

Signatur:

- Fredningsgrænse
- Parkeringsplads
- Forkultiverede arealer
- Byggelinie i h.t.
naturfredningslovens § 53
- Heide
- Mose
- Hedemose

UDARBEJDET AF FREDNINGSSTYRELSEN
TIL TJENSTLIG BRUG VED MILJOMINISTERIET
SÆRTRYK MED GEODÆTISK INSTITUTS TILLADELSE (A 400/76)

Kort nr
1216 I SV
1:25.000

STENILD HEDE

Stenild og Boldrup Byer, Stenild
Nørager kommune
Nordjyllands amt

1:4000

Udfærdiget i maj 1980, på
grundlag af matrikelkort
ajourført til december 1978

Nordjyllands amt
Teknisk Forvaltning
Amtsfredningskontoret

Overfredningsnævnets afgørelse

af 17. august 1981

om erstatning i anledning af fredningen af Stenild hede i
Nørager kommune, Nordjyllands amt (sag nr. 2470/80).

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 8. september 1980 truffet afgørelse om fredning af ca. 14,5 ha af Stenild hede. Fredningsnævnet har samtidig tilkendt fredningserstatninger til de 11 berørte lodsejere med ialt 25.500 kr.

Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at fredningsnævnet har tilkendt erstatning med 800 kr. pr. ha, dog mindst 500 kr. pr. lodsejer, og således at Niels Aage Nielsen, som ejer ejendommen under lb.nr. 1, herudover blev tilkendt et skønsmæssigt fastsat beløb i erstatning på 10.000 kr. samt en erstatning på 3.000 kr. for afståelse af ca. 0,08 ha af matr.nr. 9 h, Boldrup By, Stenild.

Erstatningsfastsættelsen er påklaget til overfredningsnævnet af 2 lods-
ejere, lb.nr. 1, Niels Aage Nielsen, og lb.nr. 25, Viggo Christensen, der begge
er repræsenteret af Nordjysk udvalg for Landboret.

Niels Aage Nielsen har som for fredningsnævnet nedlagt påstand om
erstatning for udgifter til erhvervelse af de parceller, der ifølge nævnets afgø-
relse ikke må opdyrkes samt andel af udgifter til anskaffelse af maskiner m.m. med
henblik på fortsat opdyrkning, ialt 27.848 kr. Herudover er påstået erstatning for
et skønsmæssigt fastsat beløb i vederlag for tidsspilde ved eget arbejde ved er-
hvervelse af de nævnte parceller, meromkostninger ved dræning af de forkultiverede
arealer, sagsomkostninger til konsulentbistand samt ventetab og renteudgifter.

Viggo Christensen har nedlagt påstand om et mindre skønsmæssigt fastsat beløb til dækning af udgifter til vedligeholdelse af en hovedledning, som løber over matr.nr. 32, Stenild By, Stenild. Dette krav er begrundet med, at ledningen - udover at afvande matr.nr. 32 - også aftager vand fra hele mosen. Med gennemførelsen af en fredning er Viggo Christensen af den opfattelse, at lods-ejerne i mosen, som har været pligtige at bidrage til vedligeholdelse af ledningen, vil tabe interessen heri.

I sagens behandling har deltaget 10 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Overfredningsnævnet har ved anden afgørelse af dags dato tiltrådt fredningen af det omhandlede område og i det væsentlige tiltrådt realiteten i de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet havde fastsat.

Arealerne er omfattet af de bestemmelser om vådområder i naturfredningslovens § 43, som trådte i kraft den 1. januar 1979. Fredningsbestemmelserne rækker herefter kun videre end lovgivningens almindelige regler ved bestemmelserne i § 5 om arealernes pleje, § 6 om offentlighedens adgang til de udyrkede arealer og § 7 om afståelse af et mindre areal til parkeringsformål.

Hvis fredningssagen først var rejst efter ikrafttrædelsen af de nu-gældende bestemmelser i naturfredningslovens § 43 ville der derfor - bortset fra erstatning for arealafståelse - kun være grundlag for tilkendelse af en ubetydelig arealerstatning. Da fredningssagen imidlertid er rejst i december 1977, bør der tilkendes ejerne erstatning med udgangspunkt i det beløb, som ville være blevet fastsat, hvis fredningen var blevet endelig gennemført før den 1. januar 1979. Det beløb, der ville være blevet fastsat, må imidlertid reduceres under hensyntagen til graden af sandsynlighed for, at ejerne i tiden mellem fredningssagens rejning og den 1. januar 1979 kunne og ville have foretaget foranstaltninger, som nu naturfredningslovens § 43 er til hinder for. Denne sandsynlighed må imidlertid anses for at have været uhyre ringe som følge af, at opdyrkning af arealer i Stenild hede i hvert fald måtte forudsætte enighed med de ejere, som ønskede arealerne fredet. Efter en samlet bedømmelse af de ulemper ejerne påføres som følge af fredningen, har overfredningsnævnet besluttet at forhøje den af fredningsnævnet fastsatte almindelige arealerstatning fra 800 kr. til 1.000 kr. pr. ha, dog med en mindsteerstatning på 500 kr. pr. ejer.

Til den af lb.nr. 1, Niels Aage Nielsen, nedlagte erstatningspåstand bemærkes, at fredningen ikke er til hinder for opdyrkning af den pågældende ejers

forkultiverede arealer, samt at det - som anført foran - er lidet sandsynligt, at dræning og opdyrkning af denne ejers øvrige arealer i mosen kunne have været gennemført i tiden mellem frednings sagens rejsning og § 43's ikrafttræden. Overfredningsnævnet har dog kunnet tiltræde, at der tilkendes Niels Aage Nielsen et skønmæssigt fastsat beløb, som er besluttet forhøjet til 12.000 kr.

Overfredningsnævnet har kunnet tiltræde fredningsnævnets beslutning om at tilkende Niels Aage Nielsen en erstatning på 3.000 kr. for afståelse af et areal på ca. 0,08 ha af matr.nr. 9 h, Boldrup By, Stenild.

Med hensyn til den af lb.nr. 25, Viggo Christensen, påståede erstatning vedrørende vedligeholdelse af hovedvandledning bemærkes, at fredningen ikke er til hinder for afvanding af mosen i hidtidigt omfang, samt at det ikke er godtgjort, at de øvrige ejere af moselodder har været pligtige at bidrage til vedligeholdelse af hovedledningen. Overfredningsnævnet har imidlertid besluttet at tilkende den pågældende ejer en billighedserstatning, som er fastsat til 1.000 kr.

Foranstående beslutninger er truffet af et flertal på 9 medlemmer. Et medlem har fundet, at erstatningerne burde forhøjes væsentligt.

De enkelte erstatningsbeløb (afrundet) bliver herefter:

Gårdejer Niels Aage Nielsen	7.010 kr.	
	3.000 kr.	
	<u>12.000 kr.</u>	22.050 kr.
Gårdejer Kristian Nielsen		
Vedrørende andel i matr.nr. 30, Stenild By. Stenild.		1.550 kr.
Gårdejer Jens Kr. Thostrup .		
Vedrørende andel i matr.nr. 30, Stenild By, Stenild.	1.510 kr.	
Vedrørende matr.nr. 22 <u>a</u> , Stenild By Stenild.	<u>160 kr.</u>	1.700 kr.
Gårdejer Ernst Vadgård .		500 kr.
Evald Vammen.		500 kr.
Gårdejer Birgit og Mogens Jørgensen.		550 kr.
Gårdejer Vagn Stensgård.		900 kr.
Gårdejer Poul Erik Bundgård.		1.150 kr.

Gårdejer Keld Knudsen		750 kr.
Gårdejer Ejnar Thomsen jfr. nedenfor om matr.nr. 5 <u>b</u> , Stenild By, Stenild.		0 kr.
Gårdejer Viggo Christensen (som nuværende ejer af såvel det opdyrkede areal af matr.nr. 5 <u>b</u> som af matr.nr. 32, begge Stenild By, Stenild)	500 kr. <u>1.000 kr.</u>	1.500 kr.

Erstatningsbeløbene forrentes efter naturfredningslovens § 19, stk. 4, 1. punktum, fra den 8. september 1980 (datoen for fredningsnævnets afgørelse) med en årlig rente, der er 1 % højere end den til enhver tid af Danmarks Nationalbank fastsatte diskonto.

Fredningsnævnet har tillagt de 2 af Nordjysk udvalg for Landboret repræsenterede ejere 2.500 kr. i godtgørelse for omkostninger.

I godtgørelse for omkostninger under overfredningsnævnets behandling tillægges de af Nordjysk udvalg for Landboret repræsenterede ejere 2.000 kr., som tillige med det af fredningsnævnet fastsatte omkostningsbeløb udbetales direkte til kontoret.

Det samlede erstatningsbeløb på 31.150 kr. med renter og de af fredningsnævnet og overfredningsnævnet tilkendte omkostningsbeløb på ialt 4.500 kr. udredes med 75 % af staten og 25 % af Nordjyllands amtsråd.

Overfredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålene kan indbringes for Taksationskommissionen vedrørende naturfredning (Adr.: Amaliegade 13, 1256 København K.) af de ejere, som har indbragt fredningsnævnets erstatningsfastsættelse for overfredningsnævnet, samt af miljøministeren, Nørager kommunalbestyrelse og Nordjyllands amtsråd. Klagefristen er 4 uger fra den dag, da overfredningsnævnets afgørelse er meddelt den pågældende. Størrelsen af de tilkendte omkostningsbeløb kan dog ikke påklages til taksationskommissionen.

P. O. V.

J. Fisker.
J. Fisker.

FREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T

afprotokollen for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds.

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 8. september 1980 truffet følgende

a f g ø r e l s e

i sag nr. 404/77 fredning af Stenild Hede, Stenild:

Den 14. juli 1977 anmodede 7 ejere af lodder i Stenild Hede Danmarks Naturfredningsforening om at rejse sag om fredning af heden.

Ved skrivelse af 2. december 1977 har Danmarks Naturfredningsforening herefter rejst sag om fredning af Stenild Hede, Stenild, Nørager kommune, Nordjyllands amt, med det formål at bevare heden, der var truet af opdyrkning, som naturområde.

Naturfredningsforeningen har i sin rejsningsskrivelse til støtte for fredningspåstanden anført:

"Området repræsenterer resterne af den oprindeligt ca. 150 ha store Stenild Hede samt den tilbageværende del af de tidligere betydelige hedeområder nordvest for Hobro. Den centrale del af Stenild Hede består af fugtighede og fattigkærtype. Plantesamfundene består af arter som hede- og klokkelyng, porse, mosebølle, rosmarinlyng, tuekæruld og tuekogleaks. Overfladen er imidlertid præget af tørvegravning, som har fundet sted i mosen. De ældste tørvegrave er vokset til, således at man også der finder de ovenanførte arter tilligemed arter som tørvemos, almindelig kæruld og tranebær.

Den vestlige del af mosen består af tør lynghede - her findes arterne hedelyng, hede-melbærris, liden museurt samt laver. Mosen giver således mulighed for indenfor et snævert område at iagttage hedens almindelige botaniske arter samt at demonstrere botanisk succession,

Da området er beliggende i et landbrugsområde af fredningsbonitet I, jfr. "Nordjyllands amts sammenfatning af fredningsområdernes fordeling 1971", må Stenild Hede tillægges

ikke uvæsentlig betydning udfra et pædagogisk og landskabeligt synspunkt, da den biotoptype kun er sparsomt repræsenteret på egnen.

Det skal yderligere nævnes, at de to fredede oldtidshøje St. og Ll. Klovhøj, beliggende vest for mosen, giver en storslået udsigt udover mosen, hvorfor det ligeledes må anses for ønskeligt at bevare den afvekslende moseenklave intakt."

Den af Naturfredningsforeningen nedlagte fredningspåstand går ud på at forhindre bebyggelse, opdyrkning, afvanding eller tilplantning m.m. og at give almenheden adgang til området samt at give adgang til pleje af udyrkede arealer.

Naturfredningsrådet har i skrivelse af 12.januar 1978 anbefalet fredningens gennemførelse og udtalt:

"Som det fremgår af beskrivelsen består arealet overvejende af en afgravet hedemoseoverflade. Der er mange forskellige stadier af tilgroning, og alle de for denne vegetationstype karakteristiske planter er til stede. På grund af de stærkt forstyrrede forhold findes der næppe specielle naturvidenskabelige forhold, som bør beskyttes ved fredning. Til gengæld har området i meget høj grad værdi som et fritsted for et plante- og dyreliv, som tidligere har været almindeligt udbredt på egnen, men som nu kun findes som meget sparsomme rester. Fredningen kan anbefales på grundlag heraf.

Der er i heden en ret kraftig opvækst af træer og buske, især af birk. Det må anbefales, at der udarbejdes en driftsplan for området med den målsætning, at trævæksten i hvert fald ikke får større omfang end nu, snarere mindre."

Bekendtgørelse om sagens rejsning er sket i Statstidende og Aalborg Stiftstidende den 15.december 1977 samt i Nørager Avis.

Almindeligt møde er efter indkaldelse af samtlige interesserede afholdt den 26.januar 1978, i hvilken forbindelse arealet endvidere blev besigtiget. Endvidere er der den 13.marts 1980 afholdt møde til yderligere drøftelse af fredningsforslaget og til fremsættelse af erstatningskrav.

På møderne er bl.a. fremsat følgende indsigelser mod og bemærkninger til fredningsforslaget:

1: Lodsejer nr. 1 Niels Aage Nielsen oplyste, at han udover sin oprindelige ejendom matr. nr. 1 c, 8 d og 16 c

Stenild og 9 h Boldrup - havde erhvervet eller var ved at erhverve de lodsejerne nr. 3-6, 8-11, 13-16, 19 og 22 tilhørende inden for fredningsforslaget liggende parceller, hvilke erhvervelser var godkendt eller lå til godkendelse i Landbrugsministeriet (nu endeligt berigtiget ved udstykninger, sammenlægninger og skelforandringer ifølge Landbrugsministeriets skrivelser af 16. og 17. marts 1978). Han har protesteret mod fredningen, idet han har gjort gældende, at erhvervelserne er sket med henblik på opdyrkning, at nogle af forslaget omfattede arealer forlængst er opdyrkede, og at han så sent som i 1977 har påbegyndt opdyrkning af noget (ca. 2½ ha) af det nyerhvervede areal, samt at han har afholdt betydelige udgifter til erhvervelserne og foretaget investeringer med henblik på fortsat opdyrkning.

2: På mødet den 26. januar 1978 fremkom endvidere bemærkninger til den foreslåede afgrænsning af fredningsområdet, herunder særligt spørgsmålet om, hvorvidt dræning af de inden for fredningsområdet liggende opdyrkede og under opdyrkning værende arealer eller dræning af omkringliggende arealer ville kunne antages at bevirke udtørring med derefter følgende ændringer i den biotop, der ønskes bevaret.

Hobro og Omegns Landboforening har i skrivelse af 12. marts 1978 henstillet, at fredningen undlades, idet foreningen ikke kan gå ind for fredning af landområder, der kan udnyttes til landbrugsmæssige formål, og har henvist til, at foreningens planteavlskonsulent har foretaget jordbundsundersøgelser, hvoraf fremgår, at jorden her er særdeles velegnet til kultivering og dyrkning med kulturer som græs, korn m.m.

Til belysning om spørgsmålet om en eventuel dræningsindflydelse på bevarelsen af biotopen i fredningsområdet er der under sagen indhentet udtalelser fra Danmarks Geologiske Undersøgelse, Naturfredningsrådet, Nordjyllands Amtskommunes fredningskontor og Danmarks Naturfredningsforening.

Danmarks Geologiske Undersøgelse har i sin udtalelse af 2. maj 1978 konkluderet, at den mulighed foreligger, at en dræning kan have en skadelig virkning på biotopen, men at D.G.U. intet sikkert kan sige herom.

Naturfredningsrådet har i sin udtalelse af 18. december 1978 udtalt, at det er klart, at en dræning af de omkringliggende arealer vil kunne sænke grundvandstanden under hedemosen, og

at virkningen vil forstærkes, jo nærmere og jo dybere dræningen er. Naturfredningsrådet skønner dog, at en dræning, der dimensioneres efter kun at have indflydelse på områderne uden for fredningsgrænsen, vil have så ringe indflydelse på forholdene inden for fredningen, at vegetationen her ikke ændres væsentligt på grund af dræningen. Fredningen kan således fortsat anbefales, selv om der vil blive foretaget dræning uden for fredningsgrænserne. Naturfredningsrådet er ikke i stand til at foretage en selvstændig vurdering af virkningen af forskellige dimensioner og dybder for dræningen, men må henvise til sagkyndige på dette område.

Nordjyllands Amtsfredningskontor har i sin udtalelse af 9.marts 1979 oplyst, at det til fredning foreslåede hede- og moseområde, hvori findes den nu ca. 0,1 ha store Hjeds Sø, nu er omfattet af den pr. 1.januar 1979 skete ændring af naturfredningslovens § 43, og at fremtidige ændringer i mosens tilstand herefter kun kan ske med amtsrådets tilladelse, samt at det samme må gælde et fremtidigt projekt om yderligere afvanding af matr. nr. 32. Fredningskontoret har foreslået at afgrænse fredningsområdet til mosens gamle bevoksningsskel fra før den i 1977 påbegyndte yderligere opdyrkning, hvorved det undgås at inddrage egentlige produktive landbrugsarealer under fredningen, og hvorved der vil kunne hindres en dræning af de på kortet viste i 1977 forkultiverede mosearealer til skade for vegetationen på de udyrkede arealer. Fredningskontoret har endvidere foreslået, at fredningsforslaget opretholdes på et areal af det dyrkede matr. nr. 9 h Boldrup ud for Ll. Klovhøj med henblik på etablering af parkering og ophold for almenheden og på at skabe mulighed for offentlig adgang til moseområdet.

Danmarks Naturfredningsforening har i sin udtalelse af 5.april 1979 tiltrådt den af Amtsfredningskontoret foreslåede afgrænsning mod nord og syd samt etablering af parkeringsplads. Foreningen har opretholdt fredningsforslaget i vest af hensyn til bevarelse af udsigten og naturoplevelsen fra St. Klovhøj mod det fredede og har foreslået fredningen udvidet med dele af matr. nr. 32 for at forhindre eventuel skadevirkning på mosebiotopen ved dræning.

Niels Aage Nielsen (lodsejer nr. 1) har opretholdt sin modstand mod fredningen og har, såfremt fredningen gennemføres,

henstillet, at det til parkeringsplads udsete areal eksproprie- res.

Fredningsnævnet skal udtale:

Fredningsnævnet finder, at Stenild Hede på grund af sin naturvidenskabelige, undervisningsmæssige og landskabsmæssige værdier er fredningsværdig. Nævnet finder den af Amtsfredningskontoret foreslåede afgrænsning - bortset fra medtagelsen af en del af det foreslåede areal af matr. nr. 7 g - rimelig og tilstrækkelig, idet de vest for området liggende dele af matr. nr. 16 c Stenild og 9 h Boldrup og de øst for området liggende vandlidende dele af matr. nr. 32 må anses tilstrækkeligt beskyttede af henholdsvis bestemmelserne i naturfredningslovens § 53 og § 43. Nævnet finder det ikke rimeligt eller nødvendigt at hindre landbrugsmæssig udnyttelse herunder sædvanlig dræning af det på kortet viste forkultiverede areal under forudsætning af, at en dræning kan gennemføres uden væsentlig risiko for permanent grundvandssænkning i resten af det fredede område. Det bemærkes, at det forkultiverede areals grænser ikke i marken følger matrikelskellene, og at det - foruden de lodsejer nr. 1 tilhørende dele af matr. nr. 16 c, 7 æ og 14 s - tillige omfatter mindre strimler af matr. nr. 20 a og 7 g.

Herefter fastsættes følgende

b e s t e m m e l s e r .

A. Fredningsområdet.

Efter de under sagen foretagne tinglyste ejerskifter og matrikulære ændringer og efter de af Fredningsnævnet accepterede indskrænkninger i og udvidelser af det oprindeligt foreslåede fredningsområde omfatter fredningen - som vist på vedhæftede kort - helt eller delvist følgende matr. nr.^{re} af Stenild og Boldrup, Stenild.

Lods- ejer nr.	Ejers navn og adresse	Matr. nr.	Heraf fredet ha	Særlige bemærkninger
1.	Gårdejer Niels Aage Nielsen, Løgstørvej 142, Stenild, 9500 Hobro.	1 <u>c</u> 7 <u>æ</u> 8 <u>d</u> 14 <u>s</u> 16 <u>c</u> 9 <u>h</u> Boldrup	0,33 0,47 0,18 1,59 4,44 0,08	Det af matr.nr. 9 <u>h</u> fredede areal afstås til parke- ringsplads - se under afsnit 2.
			7,09 ialt.	

Lods- ejer nr.	Ejers navn og adresse	Matr. nr.	Heraf fredet ha	Særlige bemærkninger
		Transport	7,09	
2.	Gårdejer Kristian Nielsen, Stenild, 9500 Hobro, og gårdejer Jens Kr. Thostrup (lodsejer nr. 7)	30	3,02	Ifølge tingbogen ingen tinglyst ejer, men noteret anført i matriklen som tilhørende ejer af matr.nr. 16 og 17.
7.	Gårdejer Jens Kr. Thostrup, Søndermarksvej 37, Stenild, 9500 Hobro.	22 <u>a</u>	0,16	
12.	Gårdejer Ernst Vadgaard, Løgstørvej 122, Stenild, 9500 Hobro.	2 <u>a</u>	0,32	
17.	Gårdejer Evald Vammen, Præstevej 2, Stenild, 9500 Hobro.	11 <u>a</u>	0,37	
18.	Gårdejere Birgit og Mogens Jørgensen, Kiddalsvej 1, Stenild, 9500 Hobro.	15 <u>a</u>	0,54	
20.	Gårdejer Vagn Stensgaard, Søndermarksvej 33, Stenild, 9500 Hobro.	7 <u>a</u> 7 <u>g</u>	0,59 <u>0,31</u> 0,90	Det af matr.nr. 7 <u>g</u> fredede areal er forkultiveret af lodsejer nr.1 og drives af den- ne.
21.	Gårdejer Poul Erik Bundgaard, Søndermarksvej 22, Stenild, 9500 Hobro.	20 <u>a</u>	1,13	
23.	Gårdejer Keld Knudsen, Klovhøjvej 8, Stenild, 9500 Hobro.	1 <u>d</u>	0,74	
24.	Gårdejer Ejnar Thomsen, Stenild, 9500 Hobro.	5 <u>b</u>	0,02	Det er under sa- gen oplyst og godkendt af ejer- ne, at det af mat nr. 5 <u>b</u> fredede areal rent faktisk drives af og til- hører ejerne af matr. nr. 32.
25.	Gårdejer Viggo Christensen, Løgstørvej 148, Stenild, 9500 Hobro.	32	0,16	
Fredningen omfatter herefter			14,45 ha ialt.	

B. De almindelige fredningsbestemmelser.

1. Fredningen har til formål at bevare og pleje Stenild Hede som hede- og moseområde og at sikre almenheden adgang til området.
2. På de fredede arealer må ikke opføres bygninger eller opstilles skure, master, transformerstationer eller andre skæmmende indretninger. Henlæggelse af affald er ikke tilladt.
3. De fredede arealer må ikke yderligere afvandes, og uddybning af eksisterende afvandingsgrøfter må ikke finde sted.
4. Der må ikke på de fredede arealer foretages terrænan- dringer, herunder udnyttelse af forekomster i jorden.
5. De fredede arealer må ikke yderligere opdyrkes eller tilplantes med træer eller buske.
6. Der må ikke på de udyrkede arealer anvendes kemikalier til ukrudt- eller skadedyrsbekæmpelse, og disse arealer må ikke gødes.
7. Almenheden har ret til færdsel og ophold på de udyr- kede arealer i overensstemmelse med de til enhver tid i na- turfredningsloven fastsatte regler, jfr. for tiden lov om naturfredning nr. 435 af 1. september 1978 § 56 stk. 1.
8. Fredningsmyndighederne har ret til på udyrkede are- aler efter forudgående samråd med vedkommende lodsejer og uden udgift for denne at fjerne selvsået opvækst af træer og buske og iøvrigt at foretage pleje for mest hensigtsmæssigt at op- retholde en ønsket naturtilstand. I tilfælde af uenighed fastsætter Fredningsnævnet om og i hvilket omfang, den ønske- de rydning og pleje bør ske.

C. Særlige bestemmelser.

Fredningen er ikke til hinder for, at de på vedhæftede kort viste forkultiverede arealer af matr. nr. 16 c, 7 æ, 14 s, 20 a og 7 g Stenild dyrkes som landbrug. Dræning heraf kan finde sted efter Fredningsnævnets forudgående godkendelse af projektet, såfremt Fredningsnævnet - efter forelæggelse for Nordjyllands amt - skønner, at projektet kan gennemføres uden væsentlig risiko for permanent grundvandssænkning i resten af det fredede område.

D. Arealafståelser.

Til brug for parkeringsplads og ophold for almenheden af-

stås - som vist på vedhæftede kort - det ca. 0,08 ha store fredede areal af matr. nr. 9 h Boldrup, Stenild, til Nordjyllands Amtskommune.

Sagens erstatningsspørgsmål er afgjort ved en samtidig hermed truffet afgørelse.

Afgørelsen tinglyses på de forannævnte ejendomme.

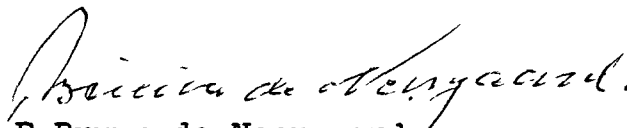
Fredningsbestemmelserne, der efter naturfredningslovens § 22 stk. 1 er bindende for ejere og indehavere af andre rettigheder over ejendommen uden hensyn til, hvornår retten er stiftet, vil være at tinglyse servitutstiftende på forannævnte under afsnit A nævnte ejendomme og som adkomst for Nordjyllands Amtskommune det i afsnit D nævnte 0,08 ha store areal af matr. nr. 9 h Boldrup.

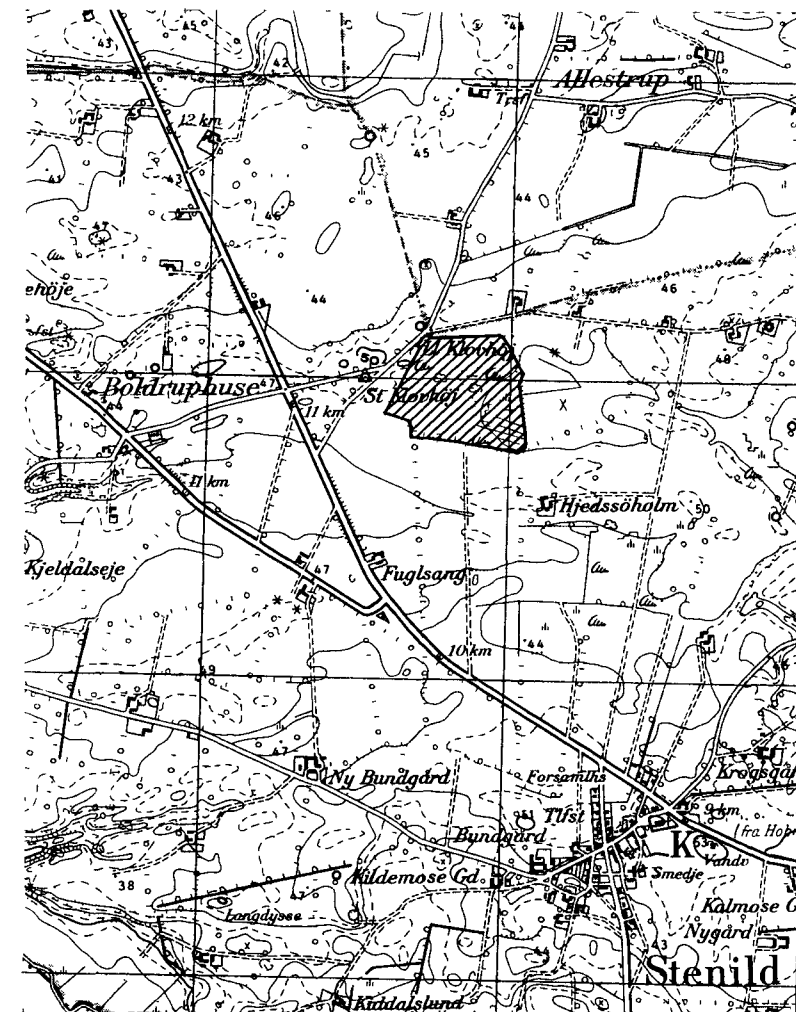
Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K., efter de i naturfredningslovens § 26 fastsatte regler.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Knud Tordengaard Jellesen. E.Bruun de Neergaard. Niels Juel Jensen.

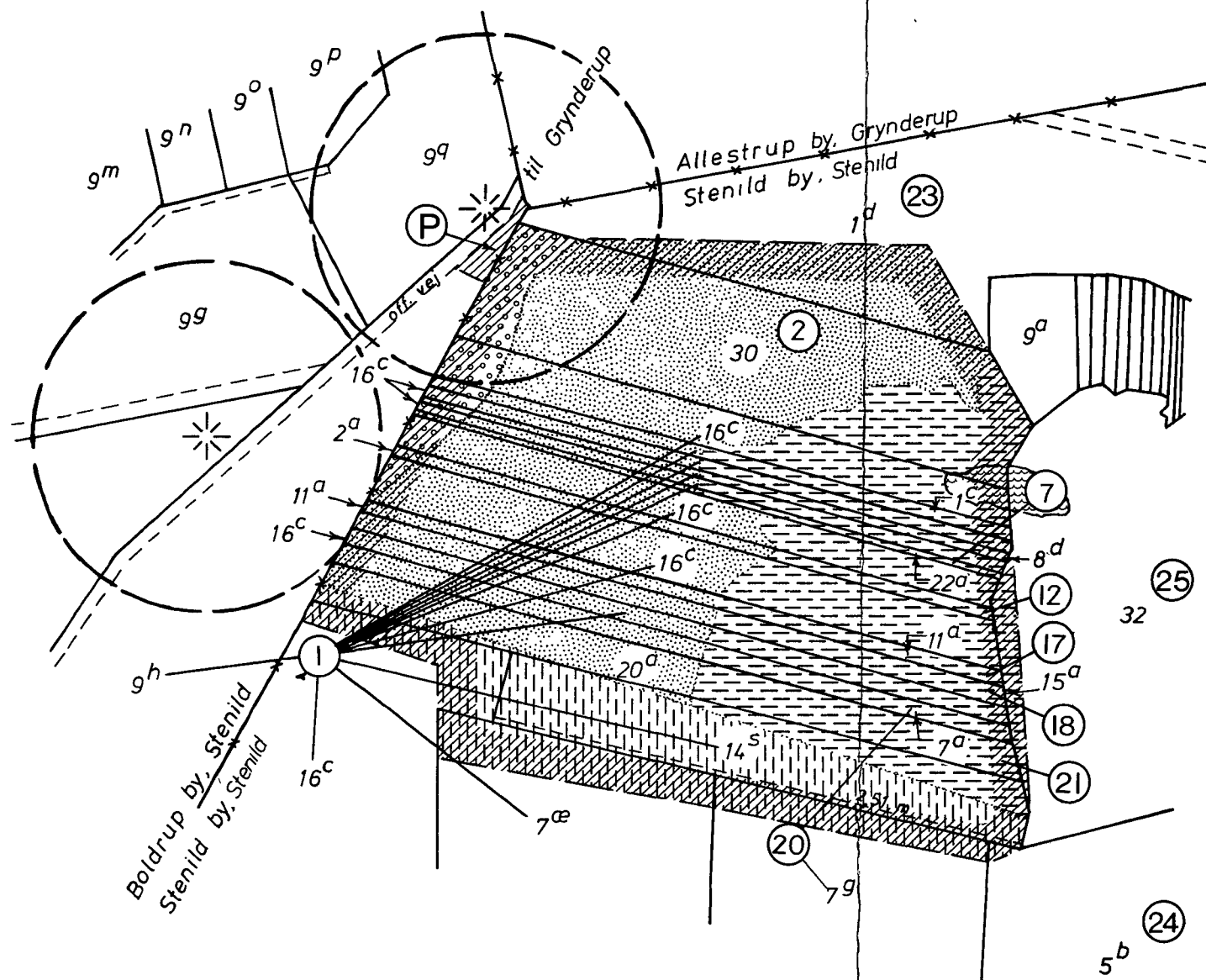
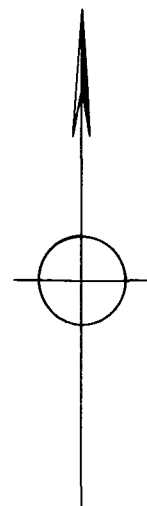
Udskriftens rigtighed bekræftes.

E.Bruun de Neergaard.

TIL TJENSTLIG BRUG VED
NORDJYLLANDS AMTSKOMMUNE,
AMTSFREDNINGSKONTORET.
SÆRTRYK MED GEODETISK INSTI-
TUTS TILLÆDELSE (A. 400/78).

Kort nr.
1216 II SV
1:25.000

Fredning af

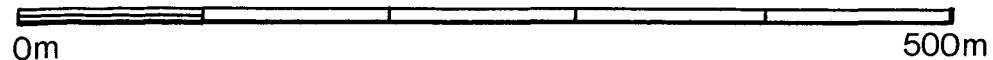
Stenild Hede

Stenild og Boldrup byer, Stenild
Nørager kommune
Nordjyllands amt

REG. NR. 072 36.000

Udfærdiget i maj 1980,
på grundlag af matrikelkort
a'jourført til december 1978

1:4.000

Signatur:

- Fredningsgrænse
- Byggelinie i h.t. naturfredningsloven
- Henvisning til lodsejerfortegnelse
- Hede
- Mose
- Hedemose
- Forkultiveret

Lodsejerfortegnelse:

- 1 Niels Aage Nielsen
- 2 Ingen skødehaver
- 3-6 Udgæet
- 7 Jens Kristian Thostrup
- 8-11 Udgæet
- 12 Ernst Vadgaard
- 13-16 Udgæet
- 17 Evald Vammen
- 18 Birgit og Mogens Jorgensen
- 19 Udgæet
- 20 Vagn Stensgaard
- 21 Poul Erik Bundgaard
- 22 Udgæet
- 23 Keld Knudsen
- 24 Ejnar Thomsen
- 25 Viggo Christensen

U D S K R I F T

af

 protokollen for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds.

Fredningsnævnet for Nordjyllands amts sydlige fredningskreds har den 8. september 1980 truffet følgende

a f g ø r e l s e

om erstatning i sag nr. 404/77 fredning af Stenild Hede.

Med det formål at bevare og pleje Stenild Hede, Stenild, Nørager kommune, Nordjyllands amt, som hede- og moseområde og at sikre almenheden adgang til området har Fredningsnævnet samtidig hermed afsagt fredningsafgørelse til hvis nærmere indhold, der henvises.

Samtlige de af fredningen berørte lodsejere har nedlagt påstand på erstatning for den ved fredningen skete begrænsning af deres ejendomsret, hvorhos der fra lodsejerne nr. 1 Niels Aage Nielsen og nr. 2o Viggo Christensen foreligger krav om yderligere erstatning for deres særlige tab på grund af fredningen.

I Den almindelige arealerstatning.

Fredningsnævnet finder, at den lodsejerne tilkommende arealerstatning kan fastsættes til samme beløb for de forkultiverede arealer og for de udyrkede arealer, idet nævnet for de udyrkede arealer særligt har lagt vægt på, at der ved fredningen er givet almenheden en ikke tidligere haft adgang til arealerne og pålagt pligt for lodsejerne til at tåle pleje af disse. Erstatningerne beregnes efter en takst på 800,00 kr. pr. ha dog mindst 500,00 kr. pr. lodsejer.

Disse erstatninger fastsættes som følger:

Lodsejer nr.	Navn	Beløb
1	Niels Aage Nielsen	kr. 5.600,00
2	Kristian Nielsen (for en part i matr.nr. 30)	" <u>1.200,00</u>
	Transport	kr. 6.800,00

<u>Lodsejer nr.</u>	<u>Navn</u>	<u>Beløb</u>
	Transport	kr. 6.800,00
7	Jens Kristian Thostrup a) for en part i matr. nr. 30	kr.1.200,00
	b) for matr. nr. 22 a	" <u>200,00</u> "
8	Ernst Vadgaard	" 500,00
17	Evald Vammen	" 500,00
18	Birgit og Mogens Jørgensen	" 500,00
20	Vagn Stensgaard	" 800,00
21	Poul Erik Bundgaard	" 900,00
23	Keld Knudsen	" 600,00
24	Ejnar Thomsen	" 0,00
25	Viggo Christensen	" <u>500,00</u>
	Ialt	kr.12.500,00

II De særlige erstatningskrav.

A. Afståelseserstatning for den i fredningsafgørelsens afsnit D nævnte 750-800 m² store parcel til parkeringsplads. Nævnet fastsætter den lodsejer nr. 1 Niels Aage Nielsen tilkommende erstatning til 3.000,00 kr.

B. Lodsejer nr. 1 Niels Aage Nielsen har nedlagt påstand på følgende beløb:

1. Udgifter til erhvervelse af de parceller, der ifølge fredningsafgørelsen ikke må opdyrkes.
 - a) Købesummen vedr. erhvervelse af 16 parceller, ialt ca. 4,7 ha kr. 8.300,00
 - b) Omkostninger " 9.200,00Ialt kr.17.500,00
2. Andel af udgifter til maskiner m.m. med henblik på fortsat opdyrkning kr.10.348,00
3. Skønsmæssigt fortsat vederlag for tidsspilde ved eget arbejde ved erhvervelse m.v. af de under punkt 1 nævnte parceller.
4. Meromkostninger ved dræning af de forkultiverede arealer.
5. Sagsomkostninger til konsulentbi-stand samt ventetab og renteudgifter.

Det fremgår af sagen, at lodsejer nr. 1, Niels Aage Nielsen, købte sin syd for det fredede liggende gård i 1972, og at han i tiden frem til fredningssagens rejsning købte arealer i og udenfor det fredede, således at han - som vist på fredningskortet - kom til at eje arealerne langs det nu frededes vestside og størstedelen af arealerne langs sydsiden samt ca. halvdelen af det fredede areal fordelt på flere adskilte lodder. Niels Aage Nielsen har til støtte for sine erstatningskrav gjort gældende, at hans arealerhvervelser er sket med henblik på erhvervelse, opdyrkning og dræning af hele Stenild Hede, hvilket formål er blevet forhindret ved fredningssagens rejsning og gennemførelse, og at de nu fredede ham tilhørende udyrkede arealer ingen værdi har for ham som jordbruger, samt at udgifterne ved erhvervelse, forkultivering og dræning af de forkultiverede arealer er eller vil blive uforholdsmæssigt store som følge af, at han er blevet forhindret i at opdyrke resten. Han har således haft omkostninger til køb af fræser og andre maskiner til brug ved opdyrkning af mosearealer. Disse maskiner har ikke længere nogen værdi i driften af gården og er vanskelige at sælge, da der efter den pr. 1. januar 1979 skete ændring af naturfredningsloven ikke længere er efterspørgsel efter maskiner til opdyrkning af moser. Han har endvidere anført, at driften af de forkultiverede arealer er blevet forsinket på grund af fredningssagen, hvorved han har lidt driftstab og renteudgifter ved sine betydelige investeringer.

Fredningsnævnet skal udtale:

Det fredede område må anses omfattet af den pr. 1. januar 1979 ikrafttrådte udvidelse af naturfredningslovens § 43 til beskyttelse af vådområder, og herefter kan opdyrkning og dræning kun foretages med amtsrådets tilladelse. Nævnet må anse det tvivlsomt, om en sådan tilladelse vil kunne opnås.

En fuldstændig opdyrkning med nødvendig dræning af hele Stenild Hede eller blot hele det af Niels Aage Nielsen tilkøbte måtte endvidere forudsætte en ordning med de resterende lodsejere. Nævnet finder det lidet sandsynligt, at Niels Aage Nielsen i tiden fra fredningssagens rejsning og indtil ændringen af naturfredningslovens § 43 trådte i kraft den 1. januar 1979 ville kunne have opnået en ordning med de øvrige lodsejere, ikke mindst under hensyntagen til at disse har været medvirkende ved fredningssagens rejsning. Niels Aage Nielsen har herefter kun haft

mulighed for i den førnævnte periode at foretage forkultivering af egne arealer til tvivlsom nytte, idet han - særlig på grund af de øvrige lodsejeres modvilje - ikke har kunnet påregne at få gennemført det dræningsprojekt, der er en forudsætning for, at en opdyrkning af de af ham ejede uopdyrkede arealer ville kunne anvendes som landbrugsjord.

Fredningsnævnet har under sagen fået forelagt et af Det Danske Hedeselskab udarbejdet projekt til dræning af de i fredningsafgørelsen nævnte forkultiverede arealer. Projektet, hvis udgifter er anslået til ca. 80.000,00 kr., kan med nærmere aftalte ændringer forventes anbefalet af Nordjyllands amtsråd og derefter godkendt af Fredningsnævnet.

Uanset at Fredningsnævnet næppe vil kunne bestride, at Niels Aage Nielsen har lidt tab ved de af ham foretagne dispositioner, finder nævnet - som følge af det foran anførte - at Niels Aage Nielsens tab kun i meget begrænset omfang er en følge af fredningssagen og dens gennemførelse, hvorved særligt bemærkes, at nævnet ikke finder, at Nielsen har haft mulighed for at gennemføre en fuldstændig dræning af hele det nu fredede, hvorfor hans påstand om erstatning af merudgifter ved dræning af det ham tilhørende begrænsede areal ikke kan tages til følge.

Fredningsnævnet finder dog, at der bør tilkendes Niels Aage Nielsen et mindre skønsmæssigt fastsat beløb i erstatning og fastsætter dette til 10.000,00 kr.

C. Lodsejer nr. 25, Viggo Christensen, har oplyst, at der over hans ejendom matr. nr. 32 Stenild findes en hovedledning, der - foruden til afvanding af hans ejendom - har aftaget vand fra den nu fredede mose, og at lodsejerne i mosen derfor har været pligtige til at deltage i udgifterne ved ledningens vedligeholdelse.

Viggo Christensen har nedlagt påstand på en skønsmæssigt fortsat erstatning og har begrundet sit krav med, at lodsejerne i mosen efter fredningen ikke længere har interesse i den fremtidige vedligeholdelse af ledningen, hvorfor han herefter selv må bære udgifterne herved. Subsidiært har han påstået pligt for det offentlige til fremtidigt at deltage i udgifterne.

Nævnet finder - særligt under hensyntagen til - at fredningsafgørelsen kun forhindrer yderligere afvanding af

det fredede, ikke grundlag for helt eller delvist at inødkomme det påståede.

Ad I og II

Der er ikke under sagen fremsat krav fra brugere eller andre indehavere af rettigheder over de af fredningsafgørelsen berørte ejendomme. Fredningsnævnet finder ikke, at der ved fredningsafgørelsen er sket forringelse af pantesikkerheden i nogen af de berørte ejendomme.

De tillagte erstatningsbeløb ialt 25.500,00 kr. forrentes efter naturfredningslovens § 19 stk. 4 med en årlig rente, der er 1% højere end Danmarks Nationalbanks til enhver tid fastsatte diskonto.

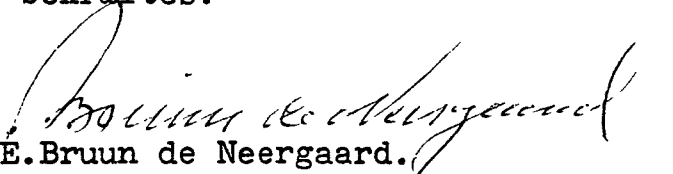
I sagsomkostninger tillægges der Nordjysk Udvalg for Landboret, Landbogården, Flauenskjold, 9330 Dronninglund, 2.500,00 kr.

I medfør af naturfredningslovens § 24 stk. 1 udredes de tillagte erstatningsbeløb og sagsomkostninger af staten med 3/4 og af Aalborg amtsråd med 1/4.

Nærværende erstatningsafgørelse kan alene eller sammen med den samtidig hermed afsagte fredningsafgørelse påklages til Overfredningsnævnet, Amaliegade 13, 1256 København K., efter de i naturfredningslovens § 26 fastsatte regler. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende.

Knud Tordengaard Jellesen. E.Bruun de Neergaard. Niels Juel Jensen.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

E.Bruun de Neergaard.